

VOORTGANG RISICO'S

Veenendaal maakt
plaats voor jou

Voortgang risico's

Voor de 1e bestuursrapportage 2021 zijn de gemeentelijke risico's weer geactualiseerd. In de toelichting van tabel 2 vindt u informatie over de risico's en de voortgang van de genomen beheersmaatregelen en andere ontwikkelingen. De Corona crisis is nog steeds niet aan een einde gekomen en duurt onverminderd voort. Het is onzeker op dit moment welke maatregelen nog zullen volgen om de crisis onder controle te krijgen. Inmiddels zijn vaccins steeds breder beschikbaar.

De laatste tijd is wel duidelijk geworden dat de gemeente door het rijk financieel gecompenseerd wordt voor de gevolgen van de crisis. Omdat de financiële gevolgen door de compensatie meevallen blijven we uitgaan van de milde variant. Het blijft moeilijk in te schatten welke ontwikkeling Nederland de komende tijd door zal maken.

Met het oog hierop zijn de grote risico's (hoger dan € 0,5 miljoen) zo goed mogelijk opnieuw beoordeeld. Dit heeft er toe geleid dat 1 nieuw risico wordt opgevoerd ten opzichte van de begroting. Het betreft het risico bij de gronduitgifte / grondexploitatie. Dit risico is op basis van de laatste informatie opgelopen naar € 2,2 miljoen en komt daardoor opnieuw in het risico overzicht voor.

Naar aanleiding van de opmerkingen van de Rekenkamer nog het volgende:

1. Het doel van dit hoofdstuk is ook om te beoordelen of er voldoende middelen aanwezig zijn om de huidige gemeentelijke risico's het hoofd te kunnen bieden. Met andere woorden het gaat hier om de beoordeling van de financiële kracht van de gemeente.
2. De beschrijving van de risico's is globaal van aard in dit hoofdstuk. Voor gedetailleerde informatie en een verdere beoordeling van de risico's wordt u verwezen naar de risico's zoals beschreven in de programma's. Hier krijgt u in een aantal gevallen meer inzicht over de huidige stand van zaken. Tevens wordt hierdoor de compactheid van het hoofdstuk risico's geborgd.
3. We beraden ons momenteel verder over de adviezen die door de Rekenkamer zijn uitgebracht. In de volgende bestuursrapportage hopen we hier nader over te kunnen rapporteren.

De omvang van een risico wordt berekend op basis van:

1. Kans
2. Gevolg

Kans		Score kans	Gevolg
< 10 jaar	10%	1	X < € 50.000
5 jaar < x < 10 jaar	20%	2	€ 50.000 < x < € 200.000
2 jaar < x < 5 jaar	50%	3	€ 200.000 < x < € 500.000
1 jaar < x < 2 jaar	70%	4	€ 500.000 < x < € 1.000.000
X > 1 jaar	90%	5	X > 1.000.000

Tabel 1: de berekening van de risicoscore

De risicoscore wordt als volgt berekend:

Een risico dat zich 1 maal in de 3 jaar kan voordoen met een gevolg van € 250.000 krijgt voor kans een 3 en voor gevolg een 3 en scoort dus $3 \times 3 = 9$.

Een risico dat zich 1 maal in de 2 jaar kan voordoen met een gevolg van € 600.000 krijgt voor kans een 4 en voor gevolg een 4 en scoort dus $4 \times 4 = 16$.

In de hiernavolgende tabel is een overzicht opgenomen van de belangrijkste gemeentelijke risico's. Het betreft hier risico's waarvan de omvang hoger is dan € 0,5 miljoen. De risico's zijn extern van karakter. Het betreft een totaalbedrag van € 9,34 miljoen aan incidentele risico's. De structurele risico's bedragen € 3,5 miljoen.

Programma 1: Fysieke leefomgeving	Financie el gevolg	Beheersmaatregelen	Scor e	Toelichting
De woningbouw in Veenendaal-Oost verloopt trager dan gepland waardoor extra financieringsmiddelen moeten worden aangetrokken. Dit kan extra rente kosten en een aanvullende borgstelling met zich meebrengen.	€ 1,0 miljoen (i)	1. Sturen op meer grip op het ontwikkelproces, gronduitgifte en grondexploitatie (incl. kostenbeheersing). 2. Het starten met het plandeel Veenderij verhoogt de grondwaarde en bevordert de gronduitgifte. 3. De private partners in Quattro dragen 50% van het risico indien de grondwaarde op basis van de historische kostprijs lager is dan de externe financiering. 4. De gemeente is vertegenwoordigd in directie, commissarissen en aandeelhoudersvergaderingen.	12	Als gevolg van de coronacrisis blijft het onzeker of de planning op tijd zal worden gerealiseerd.
De gronduitgifte en de projecten binnen de grondexploitatie lopen vertraging op en er ontstaan extra financieringskosten.	€ 2,2 miljoen (i)	1. Aanpassingen in de grondexploitaties en projecten. 2. Afdekken risico door risicoreserve grondexploitatie. 3. Meer aansluiting krijgen bij de huidige economische en marktontwikkelingen. 4. Afstoten van onrendabele projecten en exploitaties.	15	Door een stijging van de risico's op dit gebied is dit risico opnieuw opgevoerd in de 1e bestuursrapportage 2021.

De invoering van de Omgevingswet is een complex en intensief traject. Daarbij worden diverse risico's onderkend zoals: mogelijke leges derving, veranderende samenwerking met derden, onzekerheid over de te verwachten kosten, software aanpassingen, nieuwe juridische procedures en uitstel van de wet.	€ 1,0 miljoen (i)	Het vormen van een projectgroep die verantwoordelijk is voor de invoering van de Omgevingswet.	12	De invoering van de omgevingswet is vertraagd.
De verbetering van het exploitatieresultaat van DEVO (Duurzame Energie Veenendaal-Oost) blijft achter bij de prognose als gevolg van vertraging in de realisatie van het volloopschema van de aan te sluiten woningen op het warmtenet en als gevolg van prijsontwikkelingen op de energiemarkt. Daarnaast staat de gemeente voor 100% borg voor de financiering van DEVO door de banken.	€ 0,8 miljoen (i)	1. Monitoring van de ontwikkeling van het exploitatieresultaat van DEVO en tijdige bijstelling van het businessmodel door DEVO. 2. Verstrekken van zekerheden via hypotheek en pandrechten door DEVO aan de gemeente. 3. Toestemming van de gemeente voor de opname van het variabele deel van de financiering door DEVO. 4. Borgstelling van 50% door de Quattro partijen.	12	Geen op- of aanmerkingen.
Programma 2: Economie, Werk en Ontwikkeling	Financieel gevolg	Beheersmaatregelen	Score	Toelichting

De parkeerexploitatie blijft achter bij de prognoses.	€ 0,5 miljoen (s)	1. Promotie van Veenendaal via het Programmaplan Vitale Winkelstad! 2. Bijstellen parkeerbeleid.	20	Door het voortduren van de crisis blijven de parkeerinkomsten laag. Er is een onderzoek gestart of de lage rente mogelijkheden biedt om de parkeerexploitatie positief te beïnvloeden.
Programma 3: Sociale leefomgeving	Financieel gevolg	Beheersmaatregelen	Score	Toelichting
WMO, Jeugdzorg en participatie zijn 'open-eind' regelingen die kunnen leiden tot veel extra kosten.	€ 1,5 miljoen (i)	- Het integraal beleidskader sociaal domein; - Meer prikkels opnemen bij de aanbesteding om aanbieders te laten innoveren en transformeren; - De regiefunctie versterken om meer grip te krijgen op de kostenontwikkeling.	25	In de meerjarenraming zijn maatregelen verwerkt om de stijging van de uitgaven sociaal domein te beperken en te beheersen. Wanneer de maatregelen niet gerealiseerd worden, zullen de uitgaven verder toenemen. De risico's hiervan zijn: - Jeugdzorg € 1 miljoen; - WMO € 0,5 miljoen.
De uitkeringslasten stijgen en/of de BUIG-uitkering van het rijk neemt af.	€ 1,5 miljoen (i)	Het inzetten van instrumenten om het aantal klanten van bijstandsuitkeringen niet te laten toenemen.	20	Geen op- of aanmerkingen.

Programma 5: Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien	Financie el gevolg	Beheersmaatregelen	Scor e	Toelichting
Vanwege de uitbraak van de coronacrisis is een schadebedrag opgenomen van € 25 per inwoner. Uitgegaan wordt van 66.800 inwoners.	€ 1,7 miljoen (i)	1. De coronacrisis wordt gemonitord door de organisatie; 2. Aan de hand van de financiële kengetallen (schuldpositie, stand algemene reserve, solvabiliteit en weerstandsratio) wordt periodiek beoordeeld of bijsturing van het gemeentelijk beleid noodzakelijk is.	20	Geen op- of aanmerkingen.
Bezuinigingen door het Rijk op de algemene uitkering.	€ 1,5 miljoen (s)	Monitoring ontwikkeling rijksuitgaven omdat op basis van het principe samen de trap op en de trap af de hoogte van de algemene uitkering kan variëren.	20	Geen op- of aanmerkingen.
Financiële tegenvallers bij gemeenschappelijke regelingen.	€ 1,0 miljoen (i)	De verbonden partijen worden nauwlettend gevolgd en beoordeeld.	20	Geen op- of aanmerkingen.
Per 1 januari 2016 is de wet Vennootschapsbelasting (Vpb) overheidsbedrijven ingevoerd. Net als bij stichtingen en verenigingen wordt bij gemeenten bekeken welke activiteiten in de zin van de Vpb structureel winstgevend zijn. Op basis van specifieke regels – over bijvoorbeeld rente en afschrijving – wordt jaarlijks winst of verlies van	€ 1,0 miljoen (i)	1. Doorlichten beleidsterreinen waar Vpb geldt. 2. Interne controle. 3. Anticiperen op de invoering.	12	In de afgelopen jaren is er veelvuldig overleg gevoerd met de Belastingdienst omdat de gemeente Veenendaal zekerheid wil hebben over de interpretatie van de Vpb-positie van de grondexploitatie s. De interpretaties van de feiten en wet- en regelgeving

elk van deze activiteiten bepaald. Over de totale winst zal vennootschapsbelasting worden afgedragen. Voor de Vpb vormt het cluster grondbedrijf en de relatie met OVO het belangrijkste aandachtsgebied.				waren moeilijk en lagen op veel terreinen uit elkaar. Er ligt nu een compromis en dit is een redelijke uitkomst voor beide partijen. Voor het grondbedrijf is er op basis van de voorlopige resultaten nog geen Vpb-plicht tussen 2016 – 2020.
Het niet naleven van de algemene verordening gegevensbescherming (AVG) kan onbedoeld leiden tot het delen van privacy- gevoelige gegevens en eventuele boetes.	€ 0,5 miljoen (i)	1. Vaststellen privacy beleid. 2. Chief Information Security Officer functie is ingevuld. 3. Bewustwordingsactiviteiten.	15	Geen op- of aanmerkingen.
Het (al dan niet bewust) lekken van gegevens die geheim dienen te blijven, bijvoorbeeld bedrijfsvertrouwelijke informatie.	€ 0,8 miljoen (i)	1. Bewustmakingsactiviteiten. 2. Technische maatregelen.	12	Geen op- of aanmerkingen.

Tabel 2: de grootste gemeentelijke risico's

Beschikbare weerstandscapaciteit	
Algemene reserve	€ 19.100.000
Onbenutte belastingcapaciteit ozb	€ 5.331.000
Onbenutte belastingcapaciteit rioolrecht	€ 0

Onvoorzien	€ 140.000
Stille reserves	€ 972.000
Vrij aanwembare deel bestemmingsreserves	€ 1.000.000
Totale weerstandscapaciteit	€ 26.543.000

Tabel 3: de specificatie van de gemeentelijke weerstandscapaciteit

Door zowel een toename van de risico's (gronduitgifte) en de stijging van de weerstandscapaciteit (Algemene reserve van € 16,5 miljoen naar € 19,1 miljoen en de onbenutte belasting capaciteit van € 4,6 miljoen naar € 5,3 miljoen) bedraagt de ratio op basis van een voorlopige berekening 1,8 (1,6 bij de begroting 2021). Deze ratio is dan gebaseerd op een weerstandscapaciteit van € 26,5 miljoen en een risicobedrag van € 14,4 miljoen bij een zekerheid van 90% (volgens de bestaande gemeentelijke risicomanagement methode). Een mooi resultaat in de huidige risicovolle omgeving.

In termen van het Nederlands Adviesbureau voor Risicomanagement is de waardering gelijk gebleven met een ruim voldoende. Het Nederlands Adviesbureau voor Risicomanagement geeft aan het cijfer 1,8 de classificatie ruim voldoende (1,4 - 2,0 = ruim voldoende). Dit was ook ruim voldoende in de begroting 2021.